

Rahva või valimiste teenrid?

Kui tagatuba juba heleda leegiga põleb, ei aita, kui lihtsalt köögis istuda ja loota parimat. Kui tossu all on juba leeki näha – ja Eesti riigieelarve halb olukord neid kahtlemata näitab – siis tuleb tegutseda hakata kohe.

Ei piisa, kui anda väga laia pintsliõmbega lubadusi stiilis „võtame rikastelt, anname vaestele“. Maksustame varasid ehk metsa, maid, kinnisvara... Ainult et – kus need rikkad meil on? Kas teatud liiki vara omamine teeb rikkaks? Kust leida, mida kärpida, sellest kahjuks palju konkreetset juttu pole.

Samal ajal tiksud aeg halastamatult kaduviku poole. Sügiseks peavad uue riigieelarve arutamise ajaks kärpeplaanid tehtud ja teada olema. Vahepeal on aga europarlamenti valimised. Need on varemgi olnud oluline lakmuspaber, mis näitab valitsejate tegelikku tervist. Kui aga kokkuhoiukohtade leidjad ei taha enne juuni alguses toimuvaid europarlamenti valimisi valijaid pahandada, kartes midagi konkreetset välja öelda, ja

viskavad selle asemel õhku umbmäärasteid, veidi populistliku maiguga lubadusi, on tegu üsna küünilise tahtmatusega oma tööd teha.

Kriisist kriisi liikumine on teinud meie majanduse seisut eriti halvaks. Samas oli see teada ka aasta tagasi, kui olid riigikogu valimised. Peaminister Kaja Kallas, kes rõhutas kohe pärast valimisi, et tuleb hakata langetama väga valesid otsuseid, pidi nendest samuti juba enne valimisi teadlik olema. Loodetud tugevaid samme pole aga siiani, tekitatud on vaid ebakindluse ja hirmu foon.

Vajamegi hetkel konkreetseid ideid, kuidas raha kokku hoida. Milliseid kohti tuleks päriselt kärpida? Räägime parem sellest. Poliitikasse ei maksa trügida, kui kardetakse vihasest vastuseisust. Praegu pole aeg mõelda ka enda nahale ja valimistulemustele – nii lühike see valijate mälu ka pole, et varasemad valusad kogemused oleks jõudnud oluliste hääletuste eel meelest ära minna. Rahva teenrid ei tohi muutuda valimiste teenriteks.

Ei piisa, kui anda väga laia pintsliõmbega lubadusi stiilis „võtame rikastelt, anname vaestele“. Kust leida, mida kärpida, sellest kahjuks palju konkreetset juttu pole.

ÜKS ON LOLL JA TEINE EI TAHAKÄRPIDA JA MINA ÜKSI PEAN RIIGIEELARVESSE RAHA LEIDMA!

VABARIIGI VALITSUS
STENBOCKI MAJA RAHA MÜRE

Martin Ahven

TSITAAT

„Poliitik ei saa nõuda naistelt/peredelt lapsi, aga ta peab looma ja arendama kõiki tingimusi selleks, et mitte midagi ei segaks perekonna vabu valikuid laste saamisel.“

Endine riigikogu liige (Isamaa)
Viktoria Ladõnskaja-Kubits. PM

Kas vajame koduks pigem linna, kus elada, või muinaskalmet?

Suur UNESCO ise on painutanud end pöördumaks tillukese matsirahva poole, teatanud, et matsirahvas on kõik puha valesi teinud ja mingit teatrilaendust ehitada ei tohi. Hakavad veel kunsti tegema, aga seda on laias ilmas niigi palju! Kui tahavad, ehitagu mere äärde, metsa või mäe otsa kuus korda kallimalt, aga surnuaiaks taandatud vanalinna kõrvale ehitamist ei tule.

Käin mitu korda nädalas koera-ga läbi vanlinna ja möönan, et seda kultuuripärandi Excelisse topitud kvartalit võib päikeselisel päeval del ka teemapargiks nimetada. Välismaised sisseviskajad kutsuvad lahkesti sajaseid luhvitama, maailma rahvaste esindajad teevad päevalilte, Kalamaja poolt kesklinna ja vastupidi tõttavad eestlased mängivad kohalikke...

Pseudo-lunapargi tekkimisele on enim kaasa aidanud aastaid lin-narahvast terroriseerinud partei naased.

Ablas rendiisu on peletanud taanduma vähegi mõtlevad ettevõtjad, kel plaanis tegutseda rohkem kui paar aastat. Mina mäletan lapsepõlvest, et vanalinnas olid liha- ja piimapoed, popid kohvikud, värks-toad, kingsepad, kellaspad, nukukliinik, pagaritöökojad, looduse pood, mõistliku hinnaga toidubaa-rid, kinod, fotoateljeed, inimesed, kes siin elasid...

Sellest ma kõvasti ei räägi, hatakataks veel süüdistama, et igatsen taga nõukaaega. Vanalinna võrdlus surnuaiaga on üsna adekvaatne, ka näiteks Cimenter Monumentale di Milanos käies kohtad vaid turiste, ei ühtegi elanikku. Mina ei tea, kas praegune Estonia tagafassaad on ilus või mitte. Mind ta ei sega, liht-

Erakool

LAURI SAATPALU
artist

Milleks meile UNESCO ametnike arrogantne ja asjatundmatu jaur selle üle, kas ehitame endale kultuurirahooni või mitte? Kui ehitamegi, mis te, UNESCO ametnikud, siis teete?

salt tean, et see on tehtud hävinud seinale asemele.

Liverpooli ja Dresdeni kogemused

Ma ei tea ka, kas juba nõukaaegast pärit kuju „Hei, takso“ või Pääsi pealu koos kituda vitsaistandusega on ilus või nii väga polegi. Mind ei sega. Segab ebaproportsionaalne lolluse hulk, mis tänapäevase loomemaja loomist määramatusse lük-kab. Muinasvamm teatab tähtsalt,

et UNESCO ametnikearmee otsus on ülim ja püha ning seda on julgenud eirata ainult Liverpool ja Dresden.

Mina mõtlen, et ehk Liverpool ei tahtnud pärast teist ilmasõda enam depressiivset tööliiskvartalit muin-sussildi all inimestele lisataagaks jätta ning ehitab tulevikule mõel-des jalgpallistaadioni. Kuuldavasti on Liverpooli jalgpalliklubi üsna tuntud, kuulsam isegi kui meie Flo-ra!

Dresdeniga juhtus aga selline keskpärane lugu, et pärast vaipom-mitamist liitlasvägede poolt, mille käigus heideti kesklinnale pea 4000 tonni pomme, muutus muinsus pulbriks, mis oli peenem kui Pät-su-aegne tolm Ivan Orava taskus. Pärast sõda otsustasid aga inimesed ehitada endale linna, kus elada, mitte muinaskalmet.

Vanavarameelne aselinnapea kurdab meil, et Estonia teater ei ole valmis kompromissile minema. Selle peale meenub, et vahva sõdur Švejki oli hullumajas koos härraga, kellel oli teooria, et maakera sees on tegelikult veel üks maakera, mis on palju suurem kui välimine. Sellised avameelsed pursked oleks aga targem endale hoida või ahju karjuda, sest kui keegi tõsimeeli arvab, et vajaliku suurusega saal mahub tegelikult ära palju väiksema saali sisse, siis on selge, et teooria usku-ja koht ei ole mitte kantseleis, vaid ravil.

Lähiajaloo meenub ka kunsti-akadeemia saaga, kui toonane rektor keset linna Eesti esimese tõelise pilvelõhkuja soovis ehitada. Õhku, õhku, õhku ei maksa midagi! Uhkel plaanil oli ainult väike viga: kui-gi seal joonistatakse ilmselgelt kõige rohkem pilte, polnud klaasist

hiidsilindrina projekteeritud hoo-nes pinda, kuhu neid saaks minutiksi riputada.

Väljamõeldud mammi, kes saadeti kohtusse kaebama, nagu ei näeks ta uue akadeemia tõttu enam iial ilmavalgust, oli väike mutriks protsessis, et maa lõpuks päris te-gijatele saaks. Õnneks jõudis ma-ha lõhutud kunstiakadeemia rahvas lõpuks pärast pikki vintsutusi varjule Kalamaja vanasse sukavab-rikusse.

Jaur telemaja ümber

Kultuuriminister ütles, et jäta-me selle riiklikult tähtsate majade nimekirja praegu kõrvale (sellega on alati mingi jama) ja ehitame hoopis Raadiomaja parkla täis. Arvan, et ametliku nimekirja kinnitatigi ainult taotlused lootusega, et need moel või teisel käiku ei lähe.

Vandenõu, et minister toetab ER-Ri maja seepärast, et ta sealt pärit on, ma ei usu. Mina olen näiteks pärit Põltsamaalt ja Hiiuimaalt, aga see ei ole kindlasti minu vigade põhjus. Usun, et minister tahab midagigi teha, et miski lõpuks liikuma läheks. Rajamise iha on inimlikult mõistetav.

Iseenesest mulle praegune tele-raadiomaja lahenduskaavand meeldib (mäletate, millist hiiglaslikku kristallpaleed algul plaaniti?). Sama realistliku kontseptsiooni soovib ellu viia ka Estonia teater. Optimaalseimate kulutustega kõiki vajadusi rahuldav töökeskkond. Uue telemaja puhul on aga meelitilgaks valitsuse tõrvatunnis see, et ma-jaehitust ei rahastaks riik, vaid kul-last klots soovitakse võtta kultuur-kapitali käest.

Saate õigesti aru: soovitakse org-anisatsioonile, kes midagi ei saa

teha, sest raha ei ole, ehitada uut maja, kus midagi teha ei saa, sest raha ei ole! Tean, et Gonsiori täna-va telemaja koridoride pindala on suurem tubade pindalast ja see kõik on jaburalt kulukas ning ebamugav, aga no kuulge! Sama hästi võib soovitada loomeinimesele nuga kan-nikasse lüüa. Ja kui loomeinimene niutsu, et valus on, siis julgusta-ma, et äsa korra veel! Kui kunsti-jünger juba päris lääbakile vajub, siis utsitada, et nüüd ei tohi enam pooleli jätta, peab korra veel sur-kama. Kui ilmneb, et looja kipub ju-ba looja karja loojuma ning sugugi enam ei liiguta, vaid ainult higista-b ebahügieeniliselt, siis öelda, et vist ikka ei ole abi, jäta me töesti pooleli, mõtleme veel.

Kas me oleme viimasel ajal kuulnud lövi mõrgamas, et tele- ja raadiotöötajate nigelaid tasusid suu-rendada? Kas oleme kuulnud lövi mõrgamas, et saada vahendeid Ees-ti kultuuri vahendamiseks ja talle-tamiseks?

Muusikute keeles on see rottimine, kui kontserti kuulatakse ilma piletilta üle aia. Rottimine on ka see, kui tullakse jutuga, et küll te olete ägedad, teate, me teeme teist saate, aga teie andke meile raha. Rott ei mõirga, ta vigiseb.

Meenub ka lugu mehest, kes mõtles, et kui ostab auto, küll siis kü-larahvas austab ja imetleb. Läks tu-rule ja ostis Zaporožetsi. Külarahvas asus aga rääkima mehest, kel-lel Žiguli rahast puudu jäi.

Ja milleks meile UNESCO amet-nike arrogantne ja asjatundmatu jaur selle üle, kas ehitame endale kultuurirahooni või mitte? Kui ehi-tamegi, mis te, UNESCO ametni-kud, siis teete? Mõistate hukka na-gu Talibani?